

Nejen

PRÁVNÍ *info*DISK a PROFI *info*DISK pro právníky

Po úvodních dílech, které byly věnovány „velkým“ systémům Legsys a ASPI, přináší další část cyklu Právní systémy pohled na „menší“ systémy – produkty PRÁVNÍ *info*DISK a PROFI *info*DISK, firmy Business Data Service.

Autoři každého právního informačního systému mají k dispozici značné množství inženýrských nástrojů i právních dokumentů. Volba optimální kombinace obou se rodí často i ve spolupráci s přímými uživateli a na základě jejich požadavků a potřeb. Nezařazení některých funkcí, údajů či dokumentů pak nesvědčí o nedostatcích systému, ale o úmyslné volbě prostředků k dosažení vytyčeného cíle. A tím může být vytvoření jednoduchého, přehledného a cenově přitažlivého produktu, určeného široké veřejnosti – právního informačního systému, který si nečiní ambice na zvládnutí hlubokých historických exkurzů ani na podávání vyčerpávajících informací o každém předpisu.

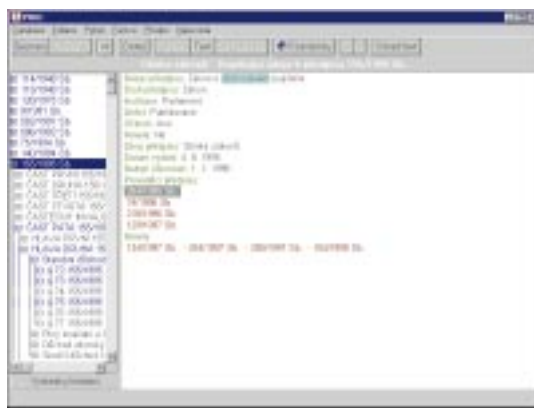
PRÁVNÍ *info*DISK

„Cílem PRÁVNÍHO *info*DISKU je zpřístupnit odborné i laické veřejnosti komplexní právní informace obslužené moderním a vysoce efektivním programovým vybavením.“ Autoři dále ve svých propagačních materiálech vyjadřují přesvědčení, že „splňuje všechny základní požadavky, které právem od tohoto systému očekáváte“. Usměnit toto očekávání a vymezit jeho hranice je právě úkolem dnešní recenze.

Software

Vlastní software a fulltextová technologie umožnily vytvořit uživatelsky příjemné prostředí pro více než 580 MB textů v komprimované podobě. Instalace je nenáročná a vyžaduje na disku jen minimum prostoru (3 MB) nebo v případě tzv. typické instalace cca 60 MB. Verze pro Windows 3.1x a vyšší využívá většiny standardů tohoto prostředí včetně tiskových výstupů a nápovědy.

Rozsah dat

Na rozdíl od dvou předchozích systémů (Legsys a ASPI) se PRÁVNÍ *info*DISK orientuje pouze na české právo. Nabízí základní databázi Sbírek zákonů, tj. plné texty všech předpisů od roku 1945 (8420 dokumentů). Další nabídku pak tvoří 1600 mezinárodních smluv, které jsou uživatelsky nejméně frekventovaným souborem dat a jejichž vyčlenění do samostatné databáze se jeví jako účelné. Celý systém pak doplňují dvě databáze judikatury od roku 1960 – občanskoprávní s 2418 a trestněprávní s 2658 dokumenty. Dále je k dispozici Finanční zpravodaj od roku 1989 (855 dokumentů) a zvláště vyčleněné daňové pokyny ministerstva financí, známá „děčka“

v počtu 162. Jiné zdroje právních dokumentů systém nezpracovává. Texty předpisů, které jsou novelizovány, nabízí systém v rekonstruované podobě (původní, další historická a poslední aktuální znění). Termín poslední aktualizace dat je součástí informace o aplikaci.

Podmínky pro vyhledávání

První dojem při otevření systému je příjemný, uživatel není zahlcen pojmy a ikonami. Několik roletových menu obsahuje celkem 24 pokynů. Některé z nich jsou ještě nabídnuty v podobě tlačítek. Jsou zcela srozumitelné a vystihují svůj obsah. Běžné ovládání se děje intuitivně, výběrem. Užívání kombinace <Alt> a podtržené písmeno, kombinace <Ctrl>, <Shift>, kurzorových kláves, <+>, <-> pro rozvíjení a sbalování seznamu kapitol nebo výsledků hledání odpovídá běžným standardům. Také nápověda je srozumitelná a koresponduje s logicky uspořádanou uživatelskou příručkou.

Při prvním otevření se nabídne databáze Sbírek zákonů se dvěma okny – v levém je seznam kapitol – roků. Představuje přístupový strom, který se dále větví na kapitoly až k nejnižší úrovni – většinou k paragrafu nebo článku. Zvolená kapitola se pak objevuje v pravém okně, které je nastaveno na režim označovaný jako „Text“. Například při otevření ročníku 1992 se objeví seznam čísel právních předpisů a záleží na volbě každého uživatele, zda k další cestě využije listování v levém okně, či zda např. pomocí funkce „Hledej v kapitole“ skočí rovnou na číslo hledaného dokumentu. Informaci o právě otevřené kapitole najdeme vždy navíc nad pravým oknem. To můžeme roztáhnout přes celou obrazovku.

V režimu „Text“ v pravém okně můžeme postupně otevírat jednotlivé části právních dokumentů. Ty jsou hypertextově ošetřeny napříč všemi databázemi. Tato podoba právních dokumentů slouží také k plnotextovému vyhledávání zadávanému v režimu „Dotaz“. Jedinou výjimku zde tvoří starší předpisy (do poloviny roku 1997), které jsou pouze novelami a jejichž texty jsou přístupné pouze v režimu „Celý předpis“. Zabrání se tak duplicitám při hledání výrazů v textech.

Druhou možností, jak vyhledat příslušné dokumenty, je režim „Dotaz“, který aktivuje nové okno, a to nám nabízí možnost sestavit dotaz ze základních identifikačních znaků dokumentu nebo vyhledávat v textu celého dokumentu nebo v jeho názvu (právní větě). K dispozici je vždy okno s posledním zadáním dotazu, teprve volbou nového dotazu se vymaže původní zadání.

Dalším kritériem pro vyhledávání je pak výběr mezi publikovanými a registrovanými předpisy. Můžeme též vyloučit při hledání dokumenty, které jsou pouze novelami, nebo dokumenty neúčinné, můžeme vymežit datum vydání přesným zadáním nebo rozmezím dat. Poslední možností je hledat prováděcí předpisy, pokyny nebo judikáty uvedením čísla jejich nadřazeného předpisu. Systém zná dva režimy fulltextového vyhledávání. V prvním najde slovo přesně v té podobě, ve které ho zapíšeme. To je užitečné, hledáme-li podle názvu zákon o rodině – pak nás tento přesný tvar nejrychleji dovede k cíli. Ve druhém režimu – kmenovém s hvězdičkovou konvencí a pravostranným rozšířením – totiž zadáváme slovo v podobě rodin* a systém najde i přidělové nařízení pro rodinné domky. Na druhé straně, i když máme v úmyslu vyhledávat v názvu předpisu, systém prohledá texty celé a ty, které odpovídají našemu zadání, pak mají vysvěcena příslušná slova ne-

popis

PRÁVNÍ info DISK

Právní informační systém.

Verze 1.4 pro Windows 3.1x a vyšší. Databáze k 31. 12. 1998.

Výrobce:

Business Data Service, Praha.

Cena jednorázové verze:

9800 Kč/rok (4x aktualizace).

www.profidisk.cz

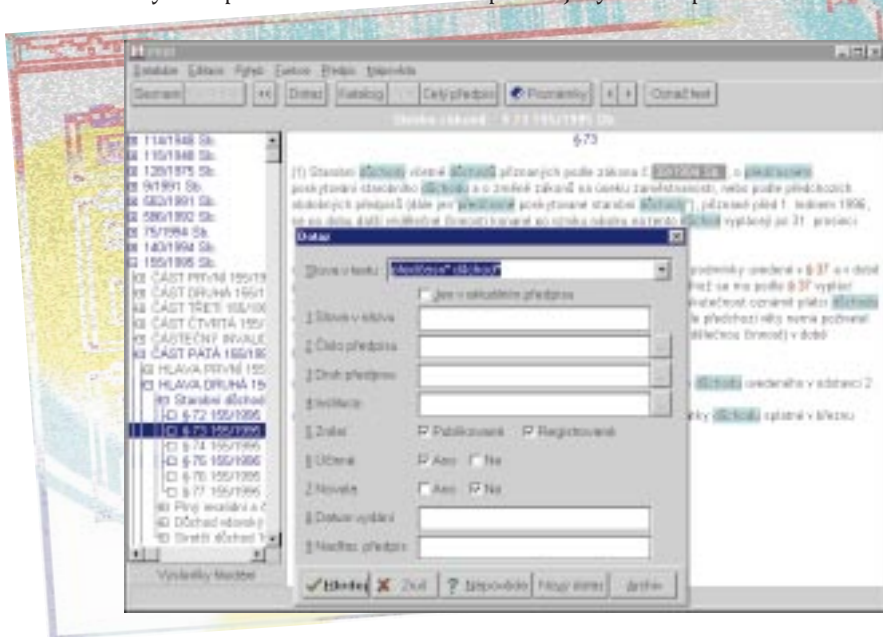
Práce s nalezenými dokumenty

Po úspěšném vyhledávání se nám v levém okně objeví seznam modře zvýrazněných dokumentů, přičemž kapitoly, v nichž se vyskytuje námi zadaný text, svítí také modře. Ostatní zůstávají černé, i když při jejich načtení svítí jednotlivá hledaná slova – nesplňují však všechna kritéria zadání. Ke zjednodušení cesty k odpovídající kapitole slouží kombinace <Ctrl><Shift> a <šipka vpravo>. Nevýznamné kapitoly tak zůstanou skryty. Každý načtený dokument je nám v první řadě přiblížen v režimu „Text“. Objeví se jeho hlavička (číslo, název, právní věta) se strukturou (obsahem) a s odkazem na nadřazené předpisy nebo judikáty. Ty jsou vysvěceny červeně a signalizují možnost hypertextové vazby. Těmito vazbami jsou propojeny samozřejmě všechny odkazy na paragrafy a poznámky uvnitř předpisu i mimo něj, a to mezi všemi databázemi vzájemně.

Po zapnutí režimu „Označ text“ můžeme vybírat zobrazené paragrafy nebo jejich části a kopírovat je do schránky k využití v jiných windowsových aplikacích.

V režimu „Text“ můžeme připojit ke každému předpisu nebo jeho části poznámky. Tlačítko na obrazovce nám vždy signalizuje, zda k dokumentu existuje poznámka.

Další nepostradatelný režim, který nám systém nabízí, je „Celý předpis“. Zde se objeví text v souvislé podobě a v případě, že byl předpis novelizován, jsme upozorněni na možnost vybrat si některou z jeho historických variant. Poznámky k předpisu se zobrazují v samostatném okně. Možnost kopírovat část tex-

Identifikační znaky užívané při vyhledávání jsou číslo předpisu, druh a instituce, která jej vydala. Číslo předpisu se zapisuje běžným způsobem nebo vybírá z nabídky. Registrované předpisy mají zvláštní číslování, obsahující číslo částky, ročník a pořadí v částce. Také druh a autory (instituce) nám systém nabízí pomocí seznamu se dvěma okny. Vybrané pojmy se přesouvají do pravého volného okna a potvrzují. Stejným způsobem se užívá věcný rejstřík u Finančního zpravodaje, D-pokynů a judikatury ze Sbírky soudních rozhodnutí.

jen v názvu, ale i ve svém textu. Při formulaci dotazu lze dříve zadaný text vyloučit z paměti nebo prohledávat jen aktuální načtený text. Ve víceslovném výrazu jsou slova vyhledávána v konjunkci („a současně“), což potvrzujeme mezeríčkem. Variantu „nebo“ je třeba slovně zapsat. Vzdálenost slov je dána pouze jejich umístěním v nejmenší prohledávané kapitole (příloha, článek, §), a tak se může stát, že odpad při vyhledávání slovního spojení složeného z běžně užívaných slov – např. občanské sdružení (občan* sdruž*) – bude značný. Jednotlivé dotazy můžeme označit názvem a uložit do archivu. Z něj jsou kdykoliv vyvolatelné.

tu je zde doplněna o přenos celého textu předpisu buď do souboru (TXT), nebo na tiskárnu. V obou textových režimech máme k dispozici ještě sekvenční vyhledávání v načteném textu. Zadané znaky jsou vyhledávány vždy od začátku textu, ať se pro tento způsob rozhodneme v jeho kterémkoliv místě.

Třetí režim, který nám poskytuje informace o předpise, je „Katalog“. V databázi Sbírka zákonů jsou k dispozici informace o názvu, druhu předpisu, instituci, která jej vydala, o zdroji předpisu, o jeho charakteru – publikovaný nebo registrovaný, pouze novela. Dále obsahuje informace o datu vydání, účinnosti, novelách a zrušení i o tom, zda má podřazené, nebo nadřazené předpisy, případně oficiální úplné znění. Katalog tak informuje o pasivních vazbách (čím byl dokument dotčen), nepodává informaci o jeho aktivním působení (které doku-

menty jím byly měněny či rušeny). V databázi Judikatura jsou pak k dispozici údaje o právní větě, druhu judikátu, instituci, která jej vydala, o datu přijetí a datu publikování, o jeho nadřazených předpisech a nechybí ani odkaz na hesla věcného rejstříku. Obdobně najdeme základní informace i o dokumentech z Finančního zpravodaje a o daňových pokynech.

Závěr

Zadala jsem systému stejné úkoly jako předchozím popisovaným systémům. Již v prvním příkladě s judikaturou k § 203 TZ (dříve příživnictví, dnes týráním zvířat) se objevily problémy. Judikatura u tohoto paragrafu přímo vyznačena nebyla a pomocí zápisu do textu a hledání příživn* v právní větě se několik judikátů přeče jen objevilo. Hypertextová vazba na paragraf je však na-

stavena na jeho poslední znění, tj. týráním zvířat. Judikaturu k vraždě §219 TZ je také třeba hledat buď pomocí věcného rejstříku (15 judikátů), nebo zápisem do textu v právní větě (18 judikátů). S problematikou vysokoškolských zákonů si naopak poradil dobře, rekonstrukce starého zákona 172/1990 Sb. po jeho novele byla provedena v souladu s úmyslem zákonodárce a také různé roviny účinnosti u nového vysokoškolského zákona 111/1998 Sb. byly zachyceny správně. Zápis pojmů v databázích právních předpisů (Sb., FZ, D-pokyny) nečinil problém a na počítač* reagoval systém nálezem 188 dokumentů a na softwar* nálezem 63 dokumentů. Nejstarším byla opět vyhláška č.146/1989 Sb. Zadávat slovní spojení „dobytek se žene“ v tomto systému, který neuznává ohýbání slov, nemá smysl.

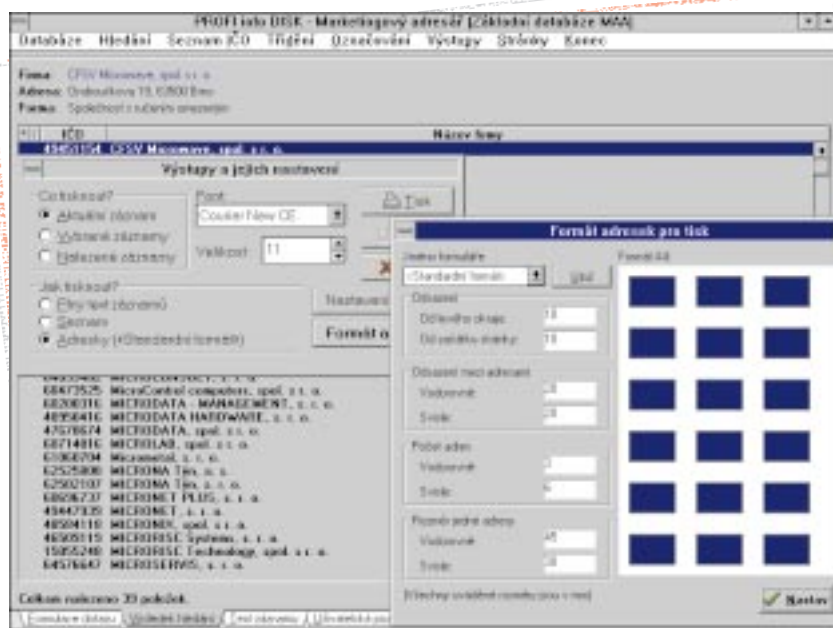
Při každé práci na recenzii systému jsem v kontaktu s jeho autory, diskutujeme podrobnosti a vyměňujeme si názory na důležitost toho či onoho kroku, toho či onoho nástroje a na údaje v poměru k pojetí systému, který se autoři snaží uživatelům nabídnout. Potvrzuje se, že kombinace dvou systémů k ověření údajů je velmi užitečná. Pokud již někdo jiný systém má, je právě zakoupení tohoto produktu jako druhého v pořadí vhodné.

V případě PRÁVNÍHOinfoDISKU bude třeba při příštích aktualizacích věnovat zvýšenou pozornost práci s judikaturou, derogacním a novelizačním vazbám v databázích Mezinárodní smlouvy, FZ a D-pokynům. Bylo by příjemné, kdyby autoři připravili nějaká nová překvapení při práci s novelami předpisů nebo v katalogových údajích.

Systém získal ve své relativně krátké historii (od 1. 10. 1997) širokou škálu uživatelů. Autoři systému upozorňují ve své propagaci na výhodný poměr ceny a výkonu u svého produktu. V tom s nimi mohu souhlasit. Řada informací o systému včetně demoverze je k dispozici na webových stránkách. Této formě přístupu k právním informacím bude věnován samostatný článek v rámci cyklu Právní systémy.

PROFInfoDISK

PROFInfoDISK je velmi úzce svázán s předchozím produktem a společně jsou inzerovány jako „Jedinečný komplex

právních a firemních informací v ČR". Tím společným je především databáze Právo, i když v neúplné podobě. Tento CD je nabízen především jako vhodný pomocník pro všechny složky firemního managementu a pracovníky státní správy.

Software

K dispozici je uživatelsky velmi příjemný software s fulltextovou technologií založenou na stejných principech jako předchozí produkt. Pro jednoduchou instalaci kolem 600 MB jsou opět možné tři varianty. Aktualizace je prováděna 4x ročně novým CD nebo jednou za 14 dní disketami, případně přes internet.

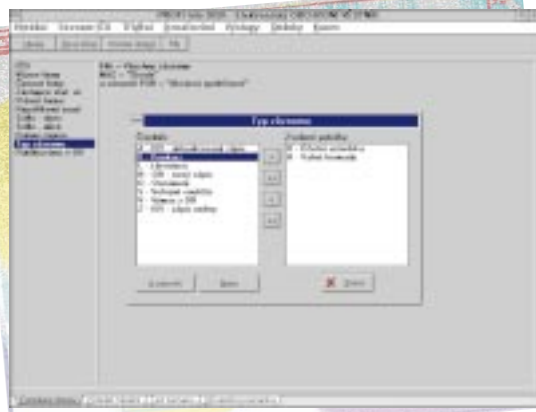
Rozsah dat

System se skládá z celkem čtyř samostatných databází s vlastními ikonami – Právo je omezeno pouze na platné předpisy, kompletní mezinárodní smlouvy, Finanční zpravodaj a D-pokyny; Elektronický obchodní věstník (EOV) obsahuje veškeré záznamy publikované od roku 1992 do data vydání CD; do další databáze byly vyčleněny veřejné soutěže publikované ve věstníku; Marketingové adresáře nabízejí přes 115 000 adres firem zapsaných do Obchodního rejstříku a stovky dalších adres orgánů státní správy a dalších institucí a osob podle profesí nebo příslušnosti ke komorám. Pojtkem posledních tří jmenovaných bází je IČO firmy.

Podmínky pro vyhledávání

System používá čtyři základní režimy, kterým odpovídají čtyři okna – formulace dotazu, výsledky hledání, text záznamu a uživatelská poznámka.

Možnosti formulace dotazu jsou různé podle databáze, zapisují se plnotextově nebo číselně (data, čísla OV) a vybírají se z nabídky. Mezi jednotlivými kritérii dotazu může být vztah „a současně“ či „nebo“. Jako zajímavá pomůcka působí seznam již dříve vytvořených IČO – předchozím výběrem nebo importovaných ze souboru. Můžeme tak sledovat určitou skupinu nebo jednotlivé subjekty dlouhodobě, mít přehled o obchodních partnerech i konkurenci. Při vyhledávání v EOJ jsou nabízeny filtry pro druhy záznamu, lze sledovat jen likvidace a konkurzy, event. ostatní oznámení – valné hromady, účetní závěrky apod. Pokud záznamy obsahují jména (statutární orgán, předsta-

vitele státního orgánu, fyzickou osobu), lze je užívat i jako vyhledávací kritérium. System si pamatuje 30 posledních dotazů.

Práce s nalezenými dokumenty

Výsledky hledání můžeme dále třídit, vybírat položky k uložení do seznamu IČO, do výstupu na tiskárnu či do sou-

popis

PROFIinfoDISK

Komplex právních a firemních informací.

Verze 2.2 pro Windows 3.1x a vyšší. Databáze k 30. 9. 1998.

Výrobce:

Business Data Service, Praha.

Cena jednouživatelské verze 9800 Kč/rok, 14denní aktualizace + 6480 Kč.

boru (i v podobě sloupců). V rozsáhlých seznamech můžeme ještě vyhledávat podle IČO nebo podle skupiny znaků ve slově. Podobně můžeme ukládat i celé texty záznamů a samozřejmě v případě adresáře je v nabídce i možnost tisku adres. Na obrazovce je zobrazen počet nalezených záznamů, k určité firmě ze seznamu lze dohledat, případně připojit všechny další záznamy, které se jí (podle IČO) týkají, lze sledovat její historický vývoj. Velmi užitečnou se zde jeví uživatelská poznámka, která je pak indikována u všech záznamů se stejným IČO, a můžeme ji vytvářet přímým zápisem, importem z jiného souboru a samozřejmě ji dále využít mimo systém.

Závěr

PROFIinfoDISK je pomůckou, která si určitě najde široké spektrum uživatelů díky své komplexnosti poskytovaných informací a jednoduchosti ovládní.

JUDr. DANUŠE SPÁČILOVÁ

Faxmodemy Well!

Interní a externí 33.6K a 56K modely

homologace • záruka 5 let • funkce Voice/SpeakerPhone/ASVD • čipy Rockwell • software SuperVoice

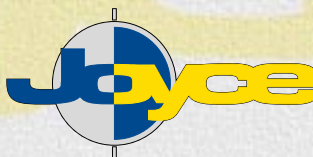
Distribuce

AT Computers tel.: (069) 625 32 66
Comfor PC Mail tel.: (05) 4124 2616
Elko Brno tel.: (05) 4321 4912
Elko Liberec tel.: (048) 515 01 40
Elko Ostrava tel.: (069) 662 27 73
Inec tel.: (069) 665 66 52

Maloobchodní prodej

Ve více než 200 prodejnách po celé ČR.
Informace na www.well.cz
nebo tel. č.: (05) 4124 7381

Prodej např. v pobočkách firem
AutoCont • Comfor • CZCOM • Inec

JOYCE ČR, s. r. o.

Výhradní dovozce faxmodemů WELL (pro ČR a SR)
Matzenauerova 8, 616 00 Brno
tel./fax: (05) 4124 7381
e-mail: joyce@well.cz
www.well.cz

Nový homologovaný modem!
Interní 56k pro PCI sběrnici